

В. В. Кобильник

магістрант ННІ педагогіки (Магістратура
8.18010020 "Управління навчальним закладом"
Житомирського державного університету імені
Івана Франка, м. Житомир) (заступник директора
з НВР

Садківської ЗОШ I-III ступенів Житомирського району)
e-mail: k_vito4k@mail.ru

Управління якістю освіти в ЗНЗ на засадах інноваційних технологій

статті розглянуті питання управління якістю освітнього процесу загальноосвітньому навчальному закладі, розкриті основні положення комплексу організаційно-педагогічних умов, що сприяють підвищенню ефективності процесу управління якістю освіти. Виокремлено і дано ґрунтовну характеристику складовим якості освіти та функціям управління якістю підготовки учнів в ЗНЗ.

Актуальність теми дослідження. Однією з вимог реформування освітньої системи України є забезпечення якісної освіти для всіх верств населення. Вирішення цієї проблеми має велике значення для підвищення якості діяльності загальноосвітнього навчального закладу.

Одним із вагомих чинників забезпечення якісної освіти є ефективний процес управління загальноосвітнім закладом, який сьогодні потребує кардинальних перетворень. У законодавчих та нормативних документах (Закон України "Про Освіту" [1], Національна доктрина розвитку освіти в Україні в ХХІ ст. [2], та ін.) визначено стратегічне завдання з цього приводу – забезпечити перехід від традиційної до державно-громадської форми управлінської діяльності [3]. Саме тому виникає потреба у пошуку нових підходів, форм і змісту процесу педагогічної діяльності, що можливе при здійсненні якісно нової управлінської діяльності, яка ґрунтується на засадах інновацій та характеризується високою ефективністю.

Метою статті є вивчення та аналіз таких категорій як "якість освіти", "управління якістю освіти" у філософському та педагогічному аспектах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогічній літературі значну увагу дослідженню питань якості освіти, управлінню якістю освіти приділяли вітчизняні та зарубіжні вчені: А. Аветисов, В. Беспалько, О. Боднар, І. Булах, В. Гуменюк,

Г. Єльнікова, Ю. Жук, В. Кальней, Є. Коротков, В. Кремень, О. Локшина, О. Ляшенко, Т. Лукіна, О. Овчарук, В. Панасюк, М. Поташник, Н. Селезнева, І. Субетто, П. Третяков, Т. Шамова, С. Шишов та інші.

Останнім часом, дослідженнями з питань управління якістю освіти інтенсивно займалися В. Андрєєв, Г. Єльнікова, Г. Ковальова, Д. Матрос, Н. Мельникова та інші.

Незважаючи на значну кількість публікацій з питань якості освіти загальноосвітніх навчальних закладах, на сьогодні недостатньо розроблено інструментарій для кількісного вимірювання якості освіти

ЗНЗ, не вистачає видань практичного характеру, що сприяє гальмуванню обміну досвіду з управління якістю освіти в ЗНЗ на засадах інноваційних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття "якість" має глибоке історичне походження. Диференційоване давньогрецькими філософами за ознаками "погане – гарне", воно пройшло довгий еволюційний шлях і стало помітним явищем у науці другої половини ХХ століття. У сучасній філософії якість характеризується як системно-соціальний феномен, сукупність властивостей якого спрямована на забезпечення вимог і потреб споживача у теперішньому та майбутньому часі.

Різні акценти в трактуванні якості освіти визначають різні підходи: інтуїтивно-емпіричний, формально-звітний, психологічний, педагогічний, комплексний, методологічний, соціальний, кваліметричний тощо [4]. В. Гуменюк, досліджуючи проблему управління якістю освіти, вказує на необхідність розглядати якість освіти і як процес, і як результат [5]. Реалізація концепції якості освіти сьогодні, на думку Н. Єфремової та інших, визначає необхідність побудови системи оцінки досягнень усіх учасників освітнього процесу [6]. Так, В. Беспалько, розглядаючи проблему якості освітнього процесу, наголошує на важливості розробки й вживання об'єктивних показників якості процесу навчання та якості освіти в цілому [7].

Вчені виокремлюють різні підходи до визначення показників якості, такі як системний, результативний тощо [8].

Проаналізувавши педагогічну теорію, "якість освіти" ми будемо розглядати як таке динамічне та інтегративне утворення, сукупні властивості якого здатні задовольняти споживачів, їх постійно зростаючі вимоги і потреби. Структурними компонентами "якості освіти" є: задоволеність суб'єктів освіти результатами навчально-виховного процесу, якість освітніх програм, високий рівень

кваліфікації науково-педагогічних кадрів, включеність навчального закладу до інноваційної діяльності.

Управління якістю освіти в ЗНЗ – це процес планування, досягнення і постійного підвищення якості умов для здійснення освітнього процесу, його реалізації та якості результатів. Система управління якістю в ЗНЗ – система управління, яка спрямовує та координує діяльність ЗНЗ щодо якості.

У нашому дослідженні ми визначили такі складові якості освіти в ЗНЗ:

- якість умов для здійснення освітнього процесу (стан фінансового, кадрового, науково-методичного, матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу);
- якість освітнього процесу (якість навчання, мета навчання, планування, результативний урок, мотивація до навчання, контроль за освітнім процесом);
- якість результату (співвідношення цілей та результатів, рівень навчальних досягнень учнів, рівень засвоєння мінімуму знань передбаченого стандартом).

В управлінні якістю освіти виокремлюють такі функції: прогнозування і планування, організація функціонування системи управління якістю, контроль, регулювання, оцінка якості, визначення рівня та можливостей підвищення, дослідження якості освіти, мотивація забезпечення та підвищення якості [10].

Дані функції управління характеризують основні положення управління якістю освіти. Особливості об'єкта управління визначають специфічні функції управління якістю підготовки учнів в ЗНЗ:

1. *Управління якістю педагогічного складу* мається на увазі склад вчителів, їх кваліфікаційний рівень, систему підвищення кваліфікації вчителів, організації роботи, мотивацію, оплату праці.
2. *Управління якістю підготовки учнів*. Процес підготовки учнів з у ЗНЗ спрямовано на розвиток мотивації учнів до навчання.
3. *Управління якістю освітніх технологій*. Дана функція визначається використанням освітніх технологій (в тому числі і інноваційних) у процесі підготовки учнів у ЗНЗ.
4. *Управління якістю навчальних програм*. Документом, що регулює освітній процес у навчальному закладі, є навчальний план. На основі Типових навчальних планів загальноосвітні школи складають робочі навчальні плани на кожен новий навчальний рік. Якість забезпечується через реалізацію інваріантної і варіативної частин навчального плану.

5. *Управління якістю матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу.* Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 р. № 964, визначає матеріально-технічну базу загальноосвітнього навчального закладу, до якої належать будівлі, споруди, земля, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло, інші матеріальні цінності, вартість яких зазначається в самостійному балансі навчально-виховного закладу [1]. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу характеризується наявністю спеціалізовано обладнаних навчальних кабінетів, комплектів навчально-методичних посібників для вчителя, учнів, комплектів навчального обладнання, технічних засобів навчання.
6. *Управління якістю науково-методичного забезпечення освітнього процесу* визначається організацією роботи методичних об'єднань вчителів.
7. *Управління якістю фінансового забезпечення освітнього процесу.* Одним із складників якості підготовки учнів в ЗНЗ є фінансове забезпечення. Обсяг фінансування визначає ефективність діяльності як навчального закладу в цілому, так і підготовки учнів з певного предмета.

Для досягнення цілей ЗНЗ з підготовки учнів та функцій управління реалізується технологія управління якістю. В технології управління якістю виділяють такі етапи:

- планування або проектування;
- діагностика та моніторинг;
- аналіз отриманої інформації;
- підготовка і прийняття управлінського рішення [1].

Висновки. Управління якістю освіти в ЗНЗ – це цілеспрямований, комплексний, скоординований та планомірний процес, складовими якого є правильний вибір мети і завдань функціонування навчального закладу, вивчення та аналіз досягнутого рівня навчально-виховної роботи, організація діяльності учнівського і педагогічного колективу, створення умов для розвитку творчого потенціалу педагогів, вибір оптимальних методів для підвищення рівня навчання і виховання, ефективний контроль по забезпеченню вимог якості.

Вирішення цих завдань залежить від уміння керівництва ЗНЗ і вчителів творчо використовувати найновіші досягнення науки і передового досвіду, від взаємовідносин, що складаються в колективі, від активності вчителів і учнів у навчально-виховній роботі.

Список використаних джерел та літератури:

1. Закон України "Про освіту. – К., 1996.
2. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. – К., 2001.
3. Стратегія реформування освіти в Україні : Рекомендації з освітньої політики. – К. :К. І. С., 2003. – 207 с.
4. Давыдова Л. Н. Различные подходы к определению качества образования // Качество. Инновации. Образование. – № 2. – С. 5-7.
5. Гуменюк В. Нетрадиційні ресурси управління якістю освіти // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. – № 1. – С.64-68.
6. Ефремова Н. Ф. Региональная система оценки качества образования / Н. Ф. Ефремова , И. Г. Маркова, Е. В. Стебкова // Педагогика. – 2007. – № 7. – С. 10-16.
7. Беспалько В. П. Качество образовательного процесса // Школьные технологии. – 2007. – № 3. – С. 164-177.
8. Ковалёва Г. С. Оценка качества образования // Школьные технологии. – 2006. – №5. – С. 150-154.
9. Про затвердження Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000р. № 964 // Книга керівника навчально-виховного закладу: довідково-методичне видання/ упоряд. Б. М. Терещук,
10. В. Скиба. – Харків : Торсінг Плюс, 2005. – 688 с.

В. В. Кобильник

Управление качеством образования в ОУЗ на основе инновационных технологий

В статье рассмотрены вопросы управления качеством образовательного процесса в ОУЗ, раскрыты основные положения комплекса организационно-педагогических условий, способствующих повышению эффективности процесса управления качеством образования. Выделены и даны основательную характеристику составляющим качества образования и функциям управления качеством подготовки учащихся в ОУЗ.

V. Kobylnyk

Quality management education in CEI based on innovative technologies

The questions of quality management of educational process in schools , the basic provisions of the complex organizational and pedagogical conditions that improve the effectiveness of the quality management education. Thesis there is determined and given a thorough description of the components of quality education and quality control functions prepare students in the CEI.